

Moving Collection – Processes and consequences
Congress IIC Nordic group, Oslo, Norge, 15-17 oktober 2012
NKF-S styrelse

260 delegater från 14 länder möttes under tre dagar i Oslo för att dela med sig av erfarenheter kring flytt av föremål. Under konferensen passade styrelsen för NKF-S på att bekanta sig med de andra nordiska ländernas styrelser för NKF.

Styrelserna för NKF-S och NKF-N träffades under en middag för att kunna jämföra och diskutera de pågående processerna som sker i ländernas organisationer. Många av de problem som styrelserna stöter på visade sig vara gemensamma, exempelvis har båda organisationerna svårt att uppehålla kontinuiteten och rutiner i arkiveringen av handlingar. NKF-N har igångsatt arbetet med att sortera och arkivera handlingar. Något som vi svenska styrelsemedlemmar har kunnat ta till oss från NKF-N är tanken om ett digitaliserat arkiv för sektionen.

I båda organisationerna är det svårt att engagera medlemmar i det ideella arbete som det innebär att vara styrelsemedlem. NKF-N har en tid varit utan ordförande, och har först nu inför konferensen kunnat rekrytera en ordförande som skall sitta mandatåret ut. Vi diskuterade sätt att få fler att ta på sig styrelseroller, och ett sätt som den norska organisationen tidigare inte har använt sig av är att slopa medlemsavgiften för styrelsemedlemmar under de år man innehar posten.

Nedan följer sammanfattning av några av de 24 föredragen.

Eivind Johansen, Where do we go from here? The National Museum's logistic projects 2008-2016

Han talade om den kommande flytten till ett helt nytt konstmuseum i centrala Oslo. Diskussionen har pågått länge om ett nytt konstmuseum, men ännu har Stortinget inte fattat beslut om att det verkligen ska byggas. Sedan 2008 har man planerat flytten och tack vare att man arbetat med planeringen. Trots att man ännu inte vet när flytten ska äga rum har man planerat flytten och inventerat samlingen, vilket lett till att man har en bra överblick över samlingen.

Man har redan nu varit tvungna att flytta delar av samlingen till ett tillfälligt magasin. Eivind påtalade vikten av planering, tillförlitligt datasystem, tillståndsbedömning, packning, transport, insektsbekämpning samt bra magasin. Varje delflytt har utvärderats och varje projekt har haft en tilldelad projektledare. Eivind påtalade även vikten av att avdela personal som bara arbetar med flytten av samlingarna och kopplas bort helt från löpande verksamhet såsom utställningsarbete.

Vid ett senare samtal med Kari Greve, chef på konserveringsenheten, påtalade hon att det fortfarande inte finns beslut om museet i Stortinget. Anledningen är delvis att det är ett väldigt stort projekt som ska byggas på Oslos dyraste mark. Projektet ligger i miljardkronor klassen och därför är det mycket känsligt att ta beslutet även om alla vet att man måste. Nu talar man om att museet blir verklighet först 2020. Trots den dyra marken har man beslutat att samlingen ska förvaras på museet och inte "off site". Under hela processen har det varit ett mycket tätt samarbete mellan hela personalen och arkitekten.

Kristin Halaas mfl., Assembly line and barcodes – transferring collections to a joint storage facility.

I Norge har det blivit vanligare med att flera museer inom en region går samman om ett magasin. I Vestfold delar fyra museer samma magasin. När flera museer ska dela utrymme är det av största vikt att ha tydliga rutiner och sätta lägsta standard för alla föremål som ska hanteras. Kristin talade om vikten av delutvärdering och att sätta realistiska mål t.ex. fick man göra en minimumregistrering av föremålen framför fullregistrering. Vidare talade Kristin om vikten av att utarbeta tydliga rutiner samt att ledningen ser det som en viktig del av den dagliga verksamheten. Under en så här stor flytt måste andra uppgifter så som utställningsarbete stå tillbaka. I gengäld blir det lättare att hitta alla föremål både i databas och rent fysiskt efter en så här stor flytt och uppordning.

Moving Collection – Processes and consequences
Congress IIC Nordic group, Oslo, Norge, 15-17 oktober 2012
NKF-S styrelse

Jan Michael Stornes, Jon Braenne, *Moving the Vest-Agder Museum from Kongsgård to Odderøya*. Strax utanför Kristiansand finns ett friluftsmuseum med 35 byggnader. Museet bildades 1904 och har av olika anledningar flyttas två gånger och nu är frågan om ännu en flytt aktuell. Då många av huset har ett stort kulturhistoriskt värde kopplades NIKU (norska RAÄ) in för att göra en förprojektering och se om det var möjligt att flytta husen. Man har gjort dendrokronologiska mätningar för att se vilka delar av huset som är original och vad som tillkommit senare. Man har även tittat på de bemålade ytorna för att göra liknande bestämningar. Utifrån undersökningarna har man sedan gjort en sammanställning om vilka hus som måste flyttas hela och vilka som kan monteras ner. Det beräknade kostnaden för hela flytten är drygt 55 milj. norska kronor. Man kan tycka att detta är en hög summa, men som föreläsarna sa är marken där husen står värd mer pengar, så man gör en ekonomisk vinst på att flytta friluftsmuseet.

Karen Esser, *Transport of unfixed paint layers on paper within an institution*

När man på Statens museer for Kunst ska transportera föremål inom museet sker detta i trånga korridorer, över trösklar och olika golvbeklädnader såsom klinker, linoleum och håliga betonggolv. Man har länge varit orolig för att föremålen tar skada i dessa transporter. Karen har gjort mätningar hur mycket ett föremål skakar under transport och hur stor risk det är att föremål med lös pudrig färg kan förlora delar av sitt färgskikt. Hon valde att undersöka fem olika vagnar: både med solida gummihjul och med luft i hjulen, både vagnar med plana hyllor såväl som traditionella konstvagnar med sluttande plan. Hon kunde konstatera att plan transport med luftgummihjul gav de minsta skakningarna. Bäst var det om man dessutom la ett skummateriale typ Ethafoam mellan hyllplan och föremål. Det golv som gav mest skakningar och skada på föremålen var klinkergolv. Karen påtalade även vikten av att bygga ramper vid trösklar för att undvika de skakningar som uppkommer när man kör över en tröskel.

Joana Amaral, Cláudia Duarte, *Relocating the Museu de Arte Popular, Lisabon*

År 2006 tog Kulturministeriet ett beslut om att stänga Museu de Arte Popular för att ge plats åt ett nytt museum. MAP skulle slås samman med Museu Nacional de Etnologia och de två samlingarna skulle förvaras i samma byggnad. Detta innebar att man på MNE var tvungen att uppordna sin egen samling samtidigt som man tog emot samlingen från MAP. Magasinen på MNE skulle nu öka sitt föremålsinnehav med 37% på samma magasinsyta. Magasinen på MNE var i stort behov av att uppordnas och dessutom var det ett stort problem med termiter. Utöver problemet med insekter beräknade man att ca 20% av samlingen var kraftigt nedbruten pga. bristande klimatkontroll. Efter att magasinen var uppordnade var det så dags att flytta samlingen från MAP. På grund av den snäva tidsramen fick man mot slutet ge avkall på dokumentation och rengöring. Trots tidsbrist kunde man flytta 13 000 föremål på nio månader 2008. Under flytten skadades endast 15 föremål. Sedan 2010 har MAP åter igen öppnat och man planerar nu att flytta tillbaka samlingen från MNE.

Anette Hjelm Petersen, Kristiane Straetkvern, *On Land, on sea and in the air – a Viking ship in a travelling exhibition*

På Nationalmuseum i Köpenhamn har man sedan 2009 arbetat med ett vikingaskepp som ska ställas ut i Köpenhamn, London och Berlin. Föredragshållarna berättade om de olika museernas möjligheter att ta emot och ställa ut detta 37 meter långa skepp. I Köpenhamn har man störst problem med själva transporten till och från utställningslokalen. I London håller man som bäst på att göra en tillbyggnad på museet (vilket?) och de anpassar huset efter vikingaskeppet. I Berlin däremot har man störst problem då skeppet endast får plats på diagonalen i utställningshallen eller om man bygger ett

Moving Collection – Processes and consequences
Congress IIC Nordic group, Oslo, Norge, 15-17 oktober 2012
NKF-S styrelse

stativ så att skeppet kommer upp 5 meter i luften. Det är därför ännu oklart om skeppet verkligen kommer att ställas ut där.

Susan Bravac, Guro Hjulstad, Elin Storbekk, *Decisions about moving collections: Where do conservators fit in? How can we contribute?*

På Vikingskeppsmuseet i Oslo började man 2000 att planera för att flytta vikingaskeppen till ett nytt museum. Man tillsatte en liten arbetsgrupp som hade tystnadsplikt och började planera för flytten. Man hade inte möjlighet att ifrågasätta flytten utan uppdraget var att hitta en lösning. Först 2010 involverades hela personalen. Under tiden hade hela flytten av museet blivit omdebatterat i medier och 2011 beslutade man att tillsätta en oberoende arbetsgrupp. De skulle titta på ärendet utifrån följande kriterier:

- Vilken omfattning av skador kan vara acceptabla vid en flytt
- Göra en riskbedömning av flytten av föremålen samt vikingaskeppen
- Ta fram rekommendationer för transporten samt kostnader för den samma
- Avgöra om transport överhuvudtaget är möjlig
- Övriga kostnader kring flytten t.ex. åtgärda uppkomna skador

Resultatet av detta arbete blev att hela flytten ställdes in.

Susan uttryckte sin besvikelse över hela processen. Hon och kollegorna upplevde att ledningen inte hade tagit tillvara den kompetens som finns på museet. Vidare menade hon att hade hela personalen varit involverad från början hade man haft större förståelse för flytten, personalen känt sig delaktiga i museets verksamhet samt att kompetensen hos personalen bättre hade tagits tillvara.

Merle Strätling, Stephanie Westermann, *Ask 2010. The relocation of 319 pieces of furniture and wooden objects: project planning, realization and troubleshooting*

Flytten av 319 möbler från externa magasin på Ask till Norsk Folkemuseum på Bygdöya krävde noggrann planering då det saknades rinnande vatten, toalett och internetuppkoppling mot museets databas.

Efter att ha tilläggsregistrerat alla möbler startade packningen. Man tog även ett beslut om insektsbekämpning med värme med den s.k Thermo Lignum metoden. Trots rekommendationer från Thermo Lignum att värmebehandla föremål utan packmaterial, så togs ett beslut om att värmebehandla föremålen först efter det att de blivit packade för transport. Skador uppkom i form av blinding och att silkepapper klistrade fast mot lacken. Även efter att ha förbättrat rutinerna, blev det skador på de packade möblerna. Man beslöt då att frysa de mest känsliga föremålen. Slutsatsen är att det är tidseffektivt att värmebehandla föremål, man att de ska stå helt fritt i rummet utan packmaterial som vidrör någon del av föremålet.

NKF-S fick också tillfälle att kort presentera nästa stora NKF-händelse för kongressdeltagarna, som är en vidareutbildningskurs på temat "Media och Kulturpolitik – konservatorn som opinionsbildare". I perspektivet av föredragen kunde man se hur viktigt det är för samlingars säkerhet att konservatorer gör sig hörda och förstådda av beslutsfattare.